

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ PŘEDSEDA VÝBORU

Zbyněk Linhart

V Praze dne 26. listopadu 2020

Kancelář Senátu

26.11.2020 19308/2020/S

JID: S-45592-2020

Počet příloh: 1

Věc: Neudržitelná situace v top cíli v národním parku České Švýcarsko

Vážený pane ministře,

v národním parku České Švýcarsko zažíváme už dvacet let situaci, za kterou se stydí, a nad kterou nechápavě kroučí hlavou stále více nejen místních obyvatel, kvůli které roste nevole a údiv českých i zahraničních návštěvníků, která má negativní dopady na přírodu, „odklání“ poplatky návštěvníků národního parku do soukromých rukou, a to vše bez náznaku reflexe a alespoň pokusů o nějaké řešení Správou národního parku České Švýcarsko.

Jedná se o letitou problematiku spojenou s **přetíženou návštěvností stezky na Pravčickou bránu a jejího areálu a se stavem věcí** na této národní přírodní památce:

- Pod vrcholem Pravčické brány se vybírá poplatek cca 100 CZK/osobu. Všichni návštěvníci, a jedná se o statisíce návštěvníků ročně, se domnívají, že platí za vstup ke státnímu přírodnímu útvaru Pravčická brána, protože jinak se k Pravčické bráně dostat ani nelze!!! Vstupné je ovšem vybíráno za přechod soukromého pozemku a vstup do soukromé restaurace (**o Pravčickou bránu „se stará“ stát, peníze ze vstupného do bezprostřední blízkosti skalního výtvaru však vybírá privátní firma. Kdyby vstupné vybírala státní ochrana přírody, mohla by je celé vrátet do managementu území a do zkvalitňování infrastruktury.** Je smutným paradoxem, že národní přírodní památku, největší pískovcovou skalní bránu v Evropě, nejnavštěvovanější místo a zároveň hlavní symbol národního parku České Švýcarsko, si může návštěvník prohlédnout jen pod podmínkou, že zaplatí soukromé firmě za přechod privátního pozemku, přičemž dekády není vidět žádná reálná snaha o nápravu tohoto stavu ze strany státu!!!). Když toto návštěvník zjistí, nechápe, jak je to vůbec možné, jak toto stát může dvacet let nechat být a nijak neřešit. Navíc jde o matení návštěvníků. Viz obrázek přílohou. Z něj je patrné, že návštěvník je klamán, že zaplacením poplatku přispívá na provoz areálu Pravčická brána, nikoliv že platí jen za přechod soukromého pozemku k Pravčické bráně.

- Celá **dvacet let státem neřešená a přehlížená situace** je pro veřejnost matoucí a současně alibistická. Protože je poplatek už jednou vybírán soukromníkem, je již jaksi „nemožné“ - neboť by „návštěvník platil vícekrát“ - aby Správa NP vybírala a stanovovala oprávněné vstupné za použití cest k Pravčické bráně a následně je reinvestovala do ochrany přírody a krajiny a do infrastruktury a péči o památku. Zisk a další výhody z prodeje vstupného do areálu u Pravčické brány se tak stávají ziskem soukromé společnosti a Správa NP zůstává pasivně zcela mimo... Není možné si neklást otázku, nejen na pozadí stavu infrastruktury kolem Pravčické brány, viz dále, ale i například na pozadí zprávy NKÚ č. 18/23 ze 7. 10. 2019, která upozorňuje na rizika zvyšování nároků na státní rozpočet při financování činnosti správ NP z důvodu očekávaného poklesu výnosů z prodeje dřeva, proč Správa NP neusiluje o změnu tohoto neudržitelného stavu a proč ho nijak léta neřeší...?
- Soukromník za utržené peníze od návštěvníků přitom objekt Sokolího hnízda adekvátně **neudrhuje, neinvestuje a pohostinské služby ani zdaleka neodpovídají významu dané lokality**. Nahoře to naopak vypadá jako v zamrzlých 70. letech. V místě, kde ročně proudí davy cizinců i domácích návštěvníků.
- V zimních měsících (XI – III) bývá dokonce **přístup k restauraci úplně uzamčen. Soukromá osoba tak dle svého uvážení rozhoduje o přístupnosti/nepřístupnosti národní přírodní památky pro veřejnost**. Národní park tuto situaci celých dvacet let své existence zná a přechází a neřeší (!!), navzdory každoročním mnoha stížnostem domácích i zahraničních návštěvníků:
  - o Zrovna v těchto dnech se Pravčická brána pro veřejnosti zase uzavřela. Návštěvníci volají a píší do Domu Českého Švýcarska, proč se nemohou či nemohli k Bráně dostat, že dole nebyla žádná cedule, která by je na uzavření Brány alespoň dopředu upozornila, že to zjistili až po vystoupení nahoru. Majitel areálu po kontaktování informační službou připustí, že areál zavřel, a že o nedostupnosti Pravčické brány zatím nikde návštěvníky neinformoval... Výhledově že prý umístí dole ceduli...
  - o Co se týče stížností a zpětné vazby návštěvníků, stačí se podívat třeba na Tripadvisor, jen poslední příspěvky ze září (takových podobných jsou tam desítky...):
    - *„...Tam vstup jeden dospělý člověk 95,-!!!! Za co? Za 2 výhledy a předražené výdejní okýnko s restaurací? Velká kořala za 50,-? Tady se opravdu někdo po*ral do kopce! Ostuda a hanba!...“*
    - *„...Čekali jsme jen pro to, že jsme tu krásu chtěli vidět. Stálo to za to, ale zdejšího soukromníčka jsme podpořili jen zaplacením vstupného. Lituju ty, kteří v parných letních dnech vyrazí se stejným úmyslem jako my a nakonec se u vstupu do 10 hodiny dočkají davů a horka. Škoda, že si naše země takové památky nechrání a nevydělává na tom sama.“*
    - *„Celý areál okolo restaurace smrdí výkaly a močí, které vypouští přímo na stezku.“*
    - Atd. (doporučuji přečíst další)
- Vícekrát byla odbornou veřejností otevřena varianta vybudovat **jinou přístupovou cestu k lokalitě Pravčická brána mimo areál soukromníka** (když už není vůle ani zájem s ním věc rázně domluvit a změnit). Vždy vše zůstalo jen v teoretické rovině...
- Proč se Správa NP nepokusila **nikdy například obnovit přístup po stezce Dlouhým dolem (Hirschgrundsteig) nebo Cizineckou stezkou, kterými se historicky na Bránu chodilo, s vyústěním do prostor pod Pravčickou**

bránou za soukromým areálem restaurace? Výstup z těchto bývalých stezek je dnes uzavřen rezavou nepěknou mříží, kolem níž vystupují návštěvníci na vyhlídky u Pravčické brány. Stav mříže a nepořádku za ní svědčí sám o sobě o pasivním přístupu Správy NP. Proč nevidíme dvacet let žádnou snahu nějak tento nevyhovující stav řešit?

- Během existence národního parku od milionů návštěvníků Českého Švýcarska, kteří chtěli na vlastní oči vidět Pravčickou bránu, což nemohou uskutečnit jinak (pomineme-li vzdálený a až apokalyptický pohled ze silnice od Hřenska přes rozsáhlé mýtiny po kůrovcové těžbě), než zaplatit poplatek za průchod soukromým pozemkem, musel vlastník Sokolího hnízda utržit stovky milionů korun. Tyto stovky milionů z dřívější většiny nebyly využity na management území, nebyly investovány do infrastruktury, nebyly využity pro celkové zvelebování místa a zkvalitňování služeb na Pravčické bráně... Nikdy jsem neslyšel o reálné a uplatňované snaze tuto situaci státem řešit...
- Na dlouhém úseku Hřensko, Tři prameny, Gabrielina stezka, Mezní Louka (cca 11 km) neexistuje ani nabídka odpadkových košů, umytí rukou, ani možnosti použít WC. Pokálené okolí cesty na Pravčickou bránu je tak další odpornou a páchnoucí vizitkou regionu k top cíli národního parku. Podotýkám, že tento nedůstojný stav je akceptován i v dalších atraktivních lokalitách NP.

Současná situace je tak odstrašujícím příkladem toho, jak státní ochrana přírody turismus a rekreaci v chráněných územích nedokáže svou neschopností udržitelně nastavit a svou dlouhodobou nečinností tuto neudržitelnost a zaneřáděnost chráněného území ještě zhoršuje.

Tento stav není možné nadále tolerovat. Proto Vás pane ministře žádám o odpovědi na následující otázky:

- 1. Jak výše popsaný nevyhovující stav v průběhu 20 let Správa NP a MŽP řešily? Žádám o**
  - a) doložení dokumentů a zápisů o proběhlých jednáních a přijatých závěrech a realizovaných opatřeních**
  - b) plán na uspokojivé vyřešení této nevyhovující situace**
  - c) zápis z následných kontrol přijatých opatření, pokud nějaké proběhly.**
2. Jakým způsobem a kdy vyřešíte, aby návštěvník k slavné Pravčické bráně nebyl nucen využívat absolutně nevyhovující cestu podél silnice – úzká, nebezpečná, polovinu šířky „stezky“ zabírá betonový odvodňovací žlab za situace, kdy v sezóně tu denně proudí stovky turistů – aby přístupová cesta k Sokolímu hnízdu odpovídala významu této památky, tedy byla udržovaná, její povrch po deštích neerozoval a uprostřed cesty se netáhnul starý betonový žlab?
- 3. Jak vyřešíte, aby nahoře návštěvník nebyl donucen použít jen **nevábne sociální zařízení, a aby všudypřítomný odér kanalizace, splašků, výkalů a moči už zdaleka návštěvníka při výstupu na Pravčickou Bránu neodpuzoval?****
4. Jak vyřešíte to, aby návštěvník měl na 11 km dlouhé trase nějakou možnost odpočinku a nějakou důstojnou možnost vykonat malou či velkou potřebu?
5. Jak vyřešíte alternativní dostupnost památky, aby návštěvník mohl stoupat i jinou cestou či využít z minulosti jiné osvědčené řešení (např. Cizinecká cesta /Fremdenweg/, Hraniční stezka (Grenzweg), Entenpfützenweg..., a přístupnost na historické vyhlídky na Bránu mimo zpoplatněné území soukromníkem (Steinere Sitzecke, Ostansicht Prebischtor atd.), aby se návštěvník nemusel mačkat v zástupech na jediné trase, s vyhlídkami na konci zpoplatněnými soukromou osobou?

6. Jak docílíte toho, aby návštěvník cítil, že se v národním parku **pohybuje** v prostředí a parametrech udržitelného rozvoje, který nastoluje v praxi principy udržitelného cestovního ruchu v chráněném území, tedy opak toho, co vnímá posledních 20 let? Udržitelný rozvoj, ač je vedením NP neustále proklamacemi akcentován, se ve skutečnosti realizuje především cestou zákazů a omezování.

Pane ministře, při troše snahy by minimálně už dávno šlo (alespoň jako nástroj k jednání se soukromým subjektem) vymyslet a pak případně i realizovat náhradní přístupy k Pravčické bráně a k vyhlídkám na ni, když už stát nejeví 20 let žádnou snahu situaci řešit s majitelem. A existují další možnosti řešení pro nedůstojnou a pro stát navýsost ostudnou situaci kolem jedné z nejnavštěvovanějších národních přírodních památek v České republice...

Pane ministře, chci věřit, že s tím konečně už něco budete dělat. Nechceme v regionu, který mimochodem zastupujete i jako člen dolní komory Parlamentu ČR, dalších dvacet let sledovat úpadek Pravčické brány a okolního prostředí na pozadí předstírání státní ochrany přírody, že je všechno v pořádku.

Žádám Vás proto o zodpovězení výše položených otázek a prosím o předložení koncepce MZP, která ve vztahu k Pravčické bráně řeší:

- celoroční přístupnost této národní přírodní památky
- alternativní dostupnost Pravčické brány
- zlepšení stavu přírody a životního prostředí kolem této památky
- zlepšení péče o návštěvníky a zlepšení kvality služeb
- změnu účelu a využití vybíraného poplatku od návštěvníků
- zlepšení managementu v chráněném území
- zlepšení stavu turistické infrastruktury, včetně sociálního zázemí a parkování
- změnu pojetí z neudržitelného na udržitelný rozvoj cestovního ruchu v chráněném území národního parku a tím i na udržitelný rozvoj regionu.

S pozdravem

Z. Linhart

Příloha

fotografie dokumentující stav této národní památky a přístupu k ní

Vážený pan
Mgr. Richard Brabec
ministr
Ministerstvo životního prostředí ČR
Praha